

CZU: 343.294 + 343.265

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.5113519>

**REABILITAREA JUDECĂTOREASCĂ CA INSTITUȚIE CU EFECT EXTINGTIV DIN
PERSPECTIVA CADRULUI LEGAL NAȚIONAL.
EFECTELE SENTINȚEI DE ACHITARE CA PRINCIPAL ACT PROCEDURAL**

*Andrei MUNTEAN**Universitatea de Stat din Moldova*

La momentul actual, având ca temei legislațiile penale moderne ale statelor sistemului de drept continental, considerăm valabilă afirmația că procedura de reabilitare judecătorească este pornită doar la cererea persoanei care execută pedeapsa și nu poate fi inițiată din oficiu sau la cererea altor persoane sau instituții. Pe baza cererii depuse, instanța judecătorească competentă verifică existența condițiilor cerute de lege pentru acordarea reabilitării și pronunță o hotărâre în acest sens.

Ca și în cazul reabilitării de drept, pentru acordarea reabilitării judecătorești legea prevede condiții privind condamnarea, termenele de reabilitare, conduita condamnatului etc. Stabilirea condițiilor pentru acordarea reabilitării reprezintă o garanție și pentru condamnat, deoarece, dacă se constată că acestea sunt îndeplinite, instanța nu poate refuza reabilitarea pe motiv că nu ar fi oportună.

Cuvinte-cheie: *principiu de drept, prezumția nevinovăției, reabilitarea persoanei, prescripție penală, instituție juridică, condamnare, arestare, drept la apărare.*

**JUDICIAL REHABILITATION AS AN INSTITUTION WITH EXTINGTIVE EFFECT FROM
THE PERSPECTIVE OF THE NATIONAL LEGAL FRAMEWORK.
EFFECTS OF THE SENTENCE OF ACQUITTAL AS THE MAIN PROCEDURAL ACT**

At present, based on the modern criminal laws of the continental legal system, we consider valid the statement that the judicial rehabilitation procedure is initiated only at the request of the person executing the sentence and cannot be initiated ex officio or at the request of other persons or institutions. On the basis of the submitted application, the competent court verifies the existence of the conditions required by law for the granting of rehabilitation and issues a decision in this regard.

As in the case of legal rehabilitation, to grant judicial rehabilitation, the law provides conditions regarding the conviction, the rehabilitation terms, the conduct of the convict, etc. Establishing the conditions for granting rehabilitation is also a guarantee for the convict, because, if it is found that they are met, the court cannot refuse rehabilitation on the grounds that it would not be appropriate.

Keywords: *principle of law, presumption of innocence, rehabilitation of the person, criminal prescription, legal institution, conviction, arrest, right to defence.*

Introducere

Reabilitarea judecătorească prezintă anumite trăsături caracteristice, prin care se deosebește de celelalte instituții cu efecte extinctive (amnistia, grațierea, prescripția): - fiind o cauză care face să înceteze interdicțiile, decăderile și incapacitățile care decurg din condamnare, reabilitarea judecătorească produce efecte *in personam* numai cu privire la condamnatul care a îndeplinit condițiile legale pentru obținerea dreptului de a fi reabilitat; - reabilitarea judecătorească este indivizibilă, în sensul că ea nu poate fi obținută numai pentru o parte dintre condamnările suportate de o persoană. Nu este posibil ca fostul condamnat să fie reabilitat în ce privește o condamnare și, în același timp, să rămână nereabilitat în privința altor condamnări; - reabilitarea judecătorească poate fi obținută pentru orice condamnare, întrucât legea nu face distincție între faptele grave sau mai puțin grave săvârșite de cei care solicită reabilitarea, aceasta poate fi obținută de către orice infractor care îndeplinește condițiile legale; - reabilitarea judecătorească produce efecte numai pentru viitor.

Rezultate și discuții

Prezumția nevinovăției este unul dintre principiile fundamentale ale statului democratic de drept. Principiul prezumției nevinovăției și-a găsit reflectare atât în Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată de Adunarea Generală a Organizațiilor Națiunilor Unite la 10 decembrie 1948, cât și în Constituția Republicii Moldova, adoptată de Parlament la 29 iulie 1994. Conform acestui principiu, nimeni nu poate fi recunoscut

vinovat de comiterea unei crime, precum și supus unei pedepse penale, decât prin sentința judecătorească și în conformitate cu legea. Articolul 11 din Declarația Universală a Drepturilor Omului stabilește că „orice persoană acuzată de comiterea unui act cu caracter penal are dreptul să fie nevinovată până când nevinovăția sa va fi stabilită în mod legal în cursul unui proces public în care i-au fost asigurate toate garanțiile necesare apărării sale”.

Aceleași prevederi sunt stipulate și în articolul 8 CPP RM [1]. Cu mici precizări, acest articol și-a găsit reflectare și în articolul 21 din Constituția Republicii Moldova care prevede: „Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cursul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale”.

Prezumția nevinovăției are menirea de a exclude posibilitatea acuzării neîntemeiate. Acest principiu mai presupune că toate îndoielile pe care nu le poți elimina în procedura penală trebuie să fie interpretate în favoarea suspendatului, acuzatului sau inculpatului. Nici recunoașterea vinei de a fi săvârșit o crimă nu întotdeauna poate fi luată drept temei pentru acuzație și nu este crezută drept adevărată, până nu este confirmată prin toate probele existente în dosar [2].

Prezumția nevinovăției este cunoscută legislației noastre penale din primii ani de existență. Însă, la o anumită etapă de dezvoltare a statului și dreptului nostru prezumția nevinovăției a fost denaturată încercat. În practică s-a afirmat, de fapt, prezumția vinovăției, conform căreia acuzatul trebuie să-și dovedească singur nevinovăția, ceea ce nu corespunde doctrinei statului de drept.

Ideea de repunere în drepturi a celor trași la răspundere penală pe nedrept a avut cea dintâi rezonanță notabilă în Franța secolului al XVII-lea. Către sfârșitul vechiului drept opinia publică începe să se manifeste contra erorilor juridice comise, cerând reformarea instituțiilor judiciare ce dădeau naștere la asemenea greșeli [3].

Dreptul penal nu a cunoscut principiul reparării sociale a erorilor judiciare, însă secolul al XVIII-lea proclamă deja oficial ideea de datorie socială de a repara eroarea judiciară, care a fost tradusă în dispoziție legislativă abia în anul 1895. „Primul act normativ, aplicat pe teritoriul actualei Republici Moldova, care a conținut anumite idei fundamentale în materie de reabilitare bazat pe principiul nevinovăției, a fost Regulamentul de procedură penală al Imperiului Rus, adoptat la 20.11.1864. Una dintre concepțiile de bază prevăzute era că sentința poate fi de condamnare sau de achitare. A fost abolită practica de pronunțare a sentințelor de lăsare sub urmărire, deoarece ele erau, în esență, nu altceva decât o consecință ineluctabilă, dar adversă justiției.

Achitarea inculpatului survine atunci când fapta incriminată lui era recunoscută a. nedovedită; b. nesusceptibilă de imputare din cauze legale; c. neinterzisă și nepedepsită de vreo lege” [4].

La 01.10.1937 în România a fost pus în aplicare Codul de procedură penală „Carol al II-lea” [5]. Acest act normativ a fost utilizat, de asemenea, în mod intermitent pe teritoriul actual al Republicii Moldova: între 1937 și 1940 și între 1941 și 1944 (în Basarabia); între 1941 și 1944 (în Transnistria). Potrivit noului Cod, acțiunea penală lua sfârșit prin hotărârea instanței în fața căreia a fost dedusă, care putea pronunța condamnarea ori achitarea infractorului, încetarea ori anularea urmăririi penale. Achitarea se pronunța:

- 1) când se constata inexistența faptei imputate;
- 2) când fapta nu a fost comisă de cel învinuit;
- 3) când fapta, deși imputabilă, nu cădea sub prevederile niciunui text de lege penală sau când unul dintre elementele infracțiunii lipsea;
- 4) când exista o cauză legală care înlătura responsabilitatea sau caracterul penal al faptei.

Încetarea urmăririi se pronunța când acțiunea penală era stinsă printr-o cauză legală. Anularea urmăririi se pronunța când lipsea autorizarea sau plângerea prealabilă necesară, precum și în cazul când nulitatea era prevăzută de lege.

La 27.08.1991 a fost adoptată Declarația de Independență a Republicii Moldova [6]. În acord cu cerințele de democratizare a societății, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat, la 08.12.1992, Legea Republicii Moldova privind reabilitarea victimelor represiunilor politice săvârșite de regimul comunist totalitar de ocupație (7 noiembrie 1917-23 iunie 1990) [7].

În sfârșit, la 25.02.1998 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de cercetare penală și de anchetă preliminară, ale instanțelor judecătorești [8]. Valoarea acestui act legislativ constă în reglementarea de către el a problemelor legate de efectele reabilitării persoanei în procesul penal, fiind propuse soluții în vederea restabilirii reale în drepturi a persoanelor trase pe nedrept în procesul penal.

În corespundere cu art.53 al Constituției Republicii Moldova, adoptate de Parlamentul Republicii Moldova la 29.07.1994 [9], persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ

sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

În dezvoltarea acestei dispoziții constituționale vin prevederile de la art.23 CPP RM „Asigurarea drepturilor victimei în urma infracțiunilor, abuzurilor de serviciu și erorilor judiciare”. Conform acestui articol, „legea procesual penală asigură drepturile victimei în urma infracțiunilor sau abuzului de serviciu, precum și ale persoanei condamnate sau arestate nelegitim ori lezate în drepturi în alt mod” (alin.(1)); „persoana achitată sau în privința căreia s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare are dreptul să fie repusă în drepturile personale pierdute, precum și să fie despăgubită pentru prejudiciul care i-a fost cauzat” (alin.(3)).

Conform art 654 CPP RM, bănuitul are dreptul la apărare. Organul de urmărire penală îi asigură bănuितului posibilitatea să-și exercite dreptul la apărare prin toate mijloacele și metodele care nu sunt interzise de lege. Potrivit prevederilor din același Cod, bănuitul are și dreptul să fie reabilitat în cazul în care bănuitala nu a fost confirmată. Iar conform art.66 CPP RM, învinuitul sau, după caz, inculpatul are dreptul la apărare. Organul de urmărire penală sau, după caz, instanța de judecată îi asigură învinuitului, inculpatului posibilitatea de a-și exercita dreptul la apărare prin toate mijloacele și metodele neinterzise de lege. În cazul în care învinuirea nu a fost confirmată, învinuitul sau, după caz, inculpatul are dreptul la reabilitare.

La art.284 CPP RM se prevede că scoaterea persoanei de sub urmărirea penală este actul de reabilitare și finalizare în privința persoanei a oricăror acțiuni de urmărire penală în legătură cu fapta anterior imputată. Scoaterea persoanei de sub urmărirea penală are loc când aceasta este bănuित sau învinuit și se constată că:

- fapta nu a fost săvârșită de bănuित sau învinuit;
- există vreuna dintre circumstanțele prevăzute la art.275 pct.1)–3), inclusiv dacă fapta constituie o contravenție;
- există cel puțin una dintre cauzele prevăzute la art.35 din Codul penal.

Sentița de achitare ca principal act procedural care recunoaște dreptul de reabilitare a persoanei în procesul penal

Noțiunea de sentița are un sens generic, menționează, pe bună dreptate, savanții români T.Pop și N.Volonciu, cuprinzând nu doar rezolvările date de instanță asupra fondului cauzei, ca o concluzie finală a dezbaterilor, ci ea înglobează și actele prin care se rezolvă și chestiunile premergătoare sau incidente soluționării cauzei [10]. În acest sens larg, sentița este un act prin care instanța se pronunță asupra tuturor problemelor cu privire la care urmează a se statua în cadrul judecății.

V.Dongoroz formulează: „Sentița penală este actul procesual prin care prima instanță rezolvă conflictul de drept dedus în fața sa” [11]. O formulare a definiției sentiței mai aproape de actualele prevederi legislative, pentru care fapt o considerăm mai completă și mai reușită, din care rezultă și cele trei tipuri de sentițe, o oferă autorii români A.Șt. Tulbure și A.M. Tatu, care consideră că „sentița penală este hotărârea care încheie judecata în primă instanță, prin care aceasta hotărâște asupra învinuirii aduse inculpatului, pronunțând, după caz, condamnarea, achitarea sau încetarea procesului penal. Tot prin sentița se va hotărî și desesizarea primei instanțe, dar prin aceasta nu se soluționează, ci doar se reia ciclul procesual” [12].

După cum afirmă autoarea L.Brînză, sentița reprezintă hotărârea despre ilegalitatea sau netemeinicia învinuirii înaintate inculpatului, care determină apariția dreptului de reabilitare, sau despre vinovăția inculpatului și aplicarea față de el a pedepsei, sau despre liberarea lui de pedeapsă, pronunțată de prima instanță, prin care cauza penală se soluționează în fond [13]. Iar în opinia autoarei S.Gavajuc, sentița judecătorească reprezintă punctul culminant al actului de justiție penală. Ea este materializarea și sintetizarea finală a tuturor normelor legale ce au fost aplicate de către subiecții procesuali cauzei penale în toate etapele prin care a trecut aceasta. Prin sentița judecătorească se pun la punct toate chestiunile apărute pe parcursul procesului penal [14].

În sentița judecătorească se manifestă concluzia instanței cu privire la conflictul de drept penal dedus în fața justiției. Această concluzie se fundamentează pe convingerea judecătorului. Sentița judecătorească nu conține numai aprecierea și soluționarea cauzei, constituind și un act de dispoziție. Ceea ce instanța a dispus prin sentița definitivă devine obligatoriu și executoriu atât pentru părțile vizate prin sentița, cât și pentru organele chemate a pune în executare aceasta [15].

În cadrul de idei reflectat mai sus, autorul A.Boicov consideră că instanța de judecată, în rezultatul examinării cauzei penale, fixează în sentița ceea ce consideră drept adevăr, fiind admisă, astfel, atitudinea subiectivă față de luarea hotărârilor în cauzele penale [16]. Adevărul, adică faptele realității, există în mod obiectiv și

altfel nu poate exista un adevăr subiectiv [17]. În acest caz va avea loc o denaturare a datelor faptice, dar nu un adevăr. Aici adăugăm că la baza sentinței trebuie să se afle convingerea deplină a judecătorului în vinovăția sau nevinovăția persoanei, confirmată prin probe minuțios acumulate, precis stabilite și conștiincios apreciate.

Privită sub aspect structural, sentința este și o construcție logică, pentru care motiv savantul român A.Szabo subliniază că sentința reprezintă un silogism general, reflectând înlanțuirea tuturor raționamentelor pe care judecătorul le-a înfăptuit în cadrul activității sale, în care premisa majoră este norma juridică, premisa minoră o constituie faptele supuse judecării, iar concluzia – deducția rezultată din combinarea primelor două elemente. Însă, ulterior el a sintetizat că sentința constă dintr-o serie de silogisme a căror deducție ultimă este aplicarea legii la fapte [18].

Autoarea A.Ciucurca conchide că sentința instanței de judecată este un act al justiției și se caracterizează printr-o totalitate de particularități care din rădăcină o deosebesc de alte acte procesual penale. La cele mai însemnate particularități definitorii ale sentinței putem atribui următoarele: sentința este hotărârea emisă de instanța de fond și un act al justiției penale; sentința este emisă în ședință judiciară în rezultatul examinării cauzei la stadiul dezbaterilor judiciare; sentința se emite în numele legii, fiind un act al puterii judiciare și se pronunță din numele statului, fiind și un act al puterii de stat pentru care motiv are putere obligatorie pentru toți și se îndeplinește de către toate persoanele fizice și juridice; sentința în mod obligatoriu răspunde la întrebările ce vizează: existența componentei de infracțiune sau lipsa acesteia, vinovăția sau nevinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii, tipul și mărimea pedepsei dacă vinovăția este stabilită de judecată; sentința este actul procesual prin care se realizează pe deplin funcția procesuală a instanței de judecată, având ca sarcină soluționarea cauzei penale [19].

Aceeași autoare adaugă faptul că sentința se mai caracterizează și prin altele, care nu se atribuie la cele principale, ele au un caracter derivat și examinarea lor de către instanța de judecată depinde de rezultatul principalelor probleme, precum și de circumstanțele concrete ale cauzei penale. La aceste semne putem atribui: hotărârea problemei privind acțiunea civilă în dosarul penal, declararea inculpatului recidivist deosebit de periculos, soarta corpurilor delictive, obligativitatea de a plăti cheltuielile de judecată, măsurile preventive ce trebuie aplicate inculpatului ș.a.

Conform prevederilor art.6 pct. 42) CPP RM, legislația procesual penală a Republicii Moldova prin sentință are în vedere hotărârea prin care cauza penală se soluționează în fond de instanța de judecată [1]. La fel, prin art.6 pct.1) CPP RM legiuitorul atribuie sentinței calitatea de *act procedural* (document prin care se consemnează orice acțiune procesuală prevăzută de Codul de procedură penală), iar prin art.6 pct.13) CPP RM – calitatea de *hotărâre judecătorească* (hotărâre a instanței judecătorești adoptată într-o cauză penală). Prin comparație, în legea procesual penală bielorusă prin „sentina” se înțelege „hotărârea pronunțată de prima instanță cu privire la vinovăția sau nevinovăția învinutului, cu privire la aplicarea sau neaplicarea față de el a pedepsei și cu privire la alte probleme care urmează a fi soluționate” (pct.31) art.6 din Codul de procedură penală al Republicii Belarus). În legea procesual penală rusă prin „sentina” se are în vedere „hotărârea despre nevinovăția sau vinovăția inculpatului și despre aplicarea pedepsei în privința acestuia sau despre liberarea lui de pedeapsă, pronunțată de prima instanță sau de instanța de apel” (pct.28 art.5 din Codul de procedură penală al Federației Ruse). La rândul său, în legea procesual penală română prin „sentina”, se înțelege „hotărârea pronunțată de prima instanță la soluționarea cauzei în fond sau hotărârea prin intermediul căreia instanța respinge cauza, fără a o soluționa” [20].

În temeiul art.384 CPP RM, instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului prin adoptarea sentinței de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal. În acest caz, sentința se adoptă în numele legii. În acest context ne putem referi și la existența unei opinii separate a judecătorului [21].

În cazul în care instanțele de judecată ajung la concluzia nevinovăției inculpatului, această hotărâre poate fi fixată numai și numai în sentința de achitare. În această situație sentința de achitare este și unicul act procesual penal în care pot găsi rezolvare chestiunile privind dezmințirea învinuirii, recunoașterea nevinovăției inculpatului și achitarea lui. În conformitate cu prevederile art.390 CPP RM, sentința de achitare se adoptă în cazurile în care nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, fapta nu a fost săvârșită de inculpat, fapta inculpatului nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, fapta nu este prevăzută de legea penală, există una dintre cauzele care înlătură caracterul penal al faptei [21].

La învinuirea inculpatului de săvârșirea mai multor infracțiuni (articole) sentința poate fi de condamnare pentru unele infracțiuni și de achitare pentru altele. Recunoașterea eficacității sentinței ca unitate a acțiunilor

și rezultatelor hotărârilor judecătorești cere o analiză consecventă a tuturor părerilor asupra noțiunii de sentință judiciară. Necesitatea acesteia mai este condiționată de faptul că până în prezent juriștii nu au formulat un punct de vedere unic asupra întrebărilor ce țin de rolul sentințelor în realizarea sarcinilor procedurii penale.

Cercetând și analizând îndelung noțiunea de sentință de achitare am sesizat multiple păreri, multe dintre ele fiind diferite. Astfel, N.N. Poleanschi subînțelege prin această noțiune hotărârea judiciară privind întrebările ce vizează vinovăția ori nevinovăția persoanei, prezentate justiției pe acțiune penală [22].

În interpretarea oferită de acești autori noțiunii „sentina de achitare” se simte o lacună ce se explică prin distanțarea sau chiar ruperea celor două hotărâri judiciare strâns legate între ele, în ceea ce privește vinovăția și pedeapsa. Evident, este indiscutabil faptul că sentința este hotărârea judiciară pe motivul vinovăției acuzatului și aplicării ori neaplicării pedepsei în privința lui.

Soluționând învinuirea înaintată în sentință, judecata adoptă hotărârea despre vinovăție ori nevinovăție și, corespunzător, aplică pedeapsa ori achită acuzatul. Deci, sentința de achitare, ca tip al hotărârii judiciare, urmează a fi extrem de motivată.

Pentru a accentua faptul că au dreptate acei specialiști care apreciază sentința ca hotărâre judiciară privind întrebarea despre vinovăția sau inculpabilitatea acuzatului și despre aplicarea sau neaplicarea pedepsei în privința lui, vom prezenta și definiția dată de R.Oganesean în monografia „Sentina de achitare în procesul penal sovietic”, care scrie: „Sentina de achitare este o hotărâre, adoptată de către instanța de judecată în rezultatul dezbaterilor judiciare, luată în numele statului privind stabilirea și constatarea nevinovăției, precum și achitarea inculpatului. Considerăm că această definiție a noțiunii „sentina de achitare” este mai reușită decât cele enumerate mai sus, deoarece corespunde cerințelor legislației și conține semnele de bază principale ce o deosebesc atât de alte acte emise în procedura judiciară, cât și de celelalte tipuri de sentință.

La tratarea noțiunii de sentință de achitare pornim de la faptul că dacă sentința de condamnare conține concluzia judecătii privind recunoașterea inculpatului ca fiind vinovat în săvârșirea faptei infracționale incriminate și despre stabilirea pedepsei lui, atunci sentința de achitare îmbină în sine hotărârile de recunoaștere a inculpatului ca fiind nevinovat și rehabilitarea lui deplină. Însuși termenul „achitare” înseamnă recunoașterea unei persoane ca fiind nevinovată, iar termenul „sentina de achitare” este un act de îndreptățire ce conține în sine dezvinovăția, achitarea. Luând acestea ca punct de reper, sentința de achitare și îndreptățirea se află în aceeași corelație precum e structura și elementul ei de bază.

În procesul penal rus nu există sentință de achitare fără hotărârea de dezvinovățire, și invers – hotărârea de dezvinovățire fără sentința de achitare. Elementul de bază al sentinței de achitare este recunoașterea inculpatului ca fiind nevinovat. Această hotărâre în esență se cuprinde în hotărârea de achitare și este o consecință inevitabilă a ei. Sentința de achitare, indiferent de temeuriile achitării, exprimă faptul recunoașterii acuzatului ca fiind nevinovat în săvârșirea infracțiunii și rehabilitarea lui [23].

Sentina de achitare nu are varietăți, ci este una dintre cele trei tipuri de sentințe prevăzute de art.384 CPP RM, la care se atribuie și toate elementele (semnele) principale ale sentinței ca act al justiției. De aceea, se consideră că sentința de achitare nu este pur și simplu o hotărâre procesuală a instanței judecătorești, dar un act al justiției, deoarece pune capăt învinuirilor neîntemeiate ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii.

Concluzii și recomandări

În încheiere menționăm: procedura reglementată în art.504-507 din Codul de procedură penală al României este una dintre procedurile speciale ale procesului penal. Această procedură are ca obiect numai o parte din ordinea de reparare; ea se limitează la indicarea: persoanelor îndreptățite să solicite reparații, persoanelor care pot face acțiunea de reparare; termenului de introducere a acțiunii; instanței competente; răspunderii statului. Cauza se judecă apoi potrivit procedurii civile. În Codul de procedură penală al Federației Ruse modul de recunoaștere a dreptului de rehabilitare este similar celui consacrat în legislația Republicii Moldova: dreptul respectiv nu se confirmă printr-o încheiere sau ordonanță specială. Faptul dat este reflectat în partea rezolutivă a sentinței, încheierii, ordonanței.

Sentina de achitare se pronunță în numele legii și poate fi adoptată numai în ședință judiciară de primă instanță după examinarea cauzei și dezbaterilor judiciare în fond cu respectarea tuturor principiilor democratice ale statului de drept. Instanța de judecată nu stabilește în sentința de achitare nevinovăția inculpatului, dar stabilește și motivează netemeinicia învinuirii înaintate și dezminte învinuirea. Astfel, instanța de judecată nu stabilește, dar dezminte vinovăția inculpatului și indică în sentință despre achitarea lui.

Cu toate acestea, instanța judiciară nu indică numai faptul că învinuirea se respinge și inculpatul se recunoaște ca fiind nevinovat; conținutul principal al sentinței de achitare constă în analiza circumstanțelor stabilite în ședință, prin care se motivează concluzia că învinuirea înaintată inculpatului este neîntemeiată cu indicarea motivelor care explică motivul din care se resping și nu se acceptă probele, în baza cărora a fost întemeiată învinuirea. De aceea, în conținutul noțiunii „sentință de achitare” e necesar a accentua în special că în acest act judecătoresc instanța de judecată motivează netemeinicia învinuirii înaintate.

În final, menționăm că este utilă completarea legii procesual penale a Republicii Moldova cu o norma ce ar reglementa modul de reparare a prejudiciului cauzat unei persoane juridice prin acțiunile ilicite ale organelor judiciare. Ca model ar putea servi art.139 din Codul de procedură penală al Federației Ruse, potrivit căruia se repară prejudiciul material și urmările prejudiciului moral; persoana juridică este restabilită în toate drepturile ce au fost lezate prin acțiunile ilicite ale organelor de stat care înfăptuiesc procesul penal.

Referințe:

1. Codul de procedură penală al Republicii Moldova (Partea generală). Legea nr.122-XV din 14.03.2003. Republicat în: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2013, nr.248-251/699.
2. BOUREANU, A. Funcțiile procesului penal. În: *Dreptul*, 1999, nr.11, p.113.
3. BRÎNZĂ, L. Aspectele de baza ale instituției de reabilitare a persoanei în procesul penal (Partea II). În: *Revista Națională de Drept*, 2007, nr.10, p.43.
4. BRÎNZĂ, L. Dezvoltarea istorică a legislației cu privire la reabilitarea persoanei în procesul penal. În: *Revista Națională de Drept*, 2001, nr.2, p.45.
5. DOLEA, I., ROMAN, D., SEDLEȚCHI, I.U. și al. *Drept procesual penal. Partea Generală*. Vol.I. Chișinău: Cartdidact, 2005, p.35.
6. Legea privind Declarația de independență a Republicii Moldova, nr.691-XII din 27.08.1991. În: *Monitor*, 1991, nr.11-12/103.
7. Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, nr.1225-XII din 08.12.1992. Republicat în: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2010, nr.241-246/746.
8. Legea Republicii Moldova privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de cercetare penală și de anchetă preliminară, ale instanțelor judecătorești din 25.02.1998. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1998, nr.50-51.
9. Legea pentru modificarea Constituției Republicii Moldova, nr.255 din 2018. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2018, nr.467-479/786.
10. POP, T. *Drept procesual penal. Vol.IV. Partea specială*. Cluj, 1948, p.247.
11. DONGOROZ, V. *Explicații teoretice. Vol.II*. București: Editura Academiei, 1976, p.201.
12. TULBURE, A.Ș., TATU, A.M. *Tratat de drept procesual penal*. București: ALL Beck, 2001, p.375.
13. BRÎNZĂ, L. Sentința de achitare ca premisă a reabilitării persoanei în procesul penal. În: *Revista Națională de Drept*, 2008, nr.2, p.73.
14. GAVAJUC, S. Sentința – actul procesual prin care prima instanță se pronunță asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală. În: *Legea și Viața*, 2009, nr.2, p.7.
15. VOLONCIU, N. *Tratat de procedură penală. Vol.II. Partea specială*. București, 1996, p.138.
16. БОЙКОВ, А. Опасность негативного правотворчества. В: *Уголовное право*, 2014, №3, с.90-98.
17. АЛЕКСАНДРОВ, О.А. О значении концепции объективной истины. В: *Российская Юстиция*, 2009, №1, с.22-27.
18. SZABO, A. *Drept procesual penal. Partea specială*. București: Pro Universitaria, 2018, p.181.
19. CUCIURCĂ, A. Respectarea principiului constituțional prezumția nevinovăției la deliberarea sentinței de achitare la Materialele Conferinței internaționale științifico – practice „Dezvoltarea constituțională a Republicii Moldova la etapa actuală = „Конституционное развитие Республики Молдова на современном этапе”, 23 – 24 septembrie 2004, Bălți, p.392-395.
20. Legea privind Noul Cod de procedură penală al României, nr.135. În: *Monitorul Oficial al României*, 2010, nr.486.
21. Codul de procedură penală al Republicii Moldova (Partea specială), nr.122-XV din 14.03.2003. Republicat în: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2013, nr.248-251/699.
22. ПОЛЯНСКИЙ, Н.Н. *Очерки развития советской науки уголовного процесса*. Москва, 1960, с.45.
23. МИРЕЦКИЙ, С.Г. *Приговор суда*. Москва, 1989, с.10.

Date despre autor:

Andrei MUNTEAN, doctorand, Școala doctorală Științe Juridice, Universitatea de Stat din Moldova.

E-mail: andrei240692@gmail.com

ORCID: 0000-0003-1047-5969

Prezentat la 04.11.2020